



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πολιτική Αποτροπής Καπνίσματος στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας

Σεπτέμβριος 2020



ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	5
Κεφάλαιο 1: Το πρόβλημα.....	6
Κεφάλαιο 2: Παράγοντες που συμβάλλουν στην αποφυγή του καπνίσματος στους χώρους εργασίας	7
Α. Νομοθεσία	7
Β. Ρόλος των επιθεωρητών εργασίας.....	8
Γ. Βασικά στοιχεία για την εξασφάλιση εργασιακών χώρων χωρίς καπνό.....	8
Γ1. Αντιμετώπιση του καπνίσματος ως ζήτημα ασφάλειας και υγείας στην εργασία.....	8
Γ2. Πληροφόρηση και επικοινωνία.....	8
Γ3. Παροχή κατευθυντήριων γραμμών.....	9
Γ4. Παροχή προγραμμάτων βοήθειας στον χώρο εργασίας	10
Γ5. Ανάπτυξη πολιτικής για το κάπνισμα.....	10
Κεφάλαιο 3: Σχέδιο Αποτροπής Καπνίσματος στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας.....	12
Α. Ορισμός υπευθύνων	13
Β. Ενέργειες Υπευθύνων.....	13
Γ. Διοικητικό πρόστιμο - Πειθαρχικές ευθύνες.....	14

Εισαγωγή

Το κάπνισμα στον χώρο εργασίας μπορεί να αποτελέσει σοβαρό κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία αλλά και αιτία αντιπαράθεσης.

Ως εκ τούτου, η προώθηση και η εξασφάλιση ενός περιβάλλοντος εργασίας χωρίς καπνό προϋποθέτει την κατάρτιση ενός σχεδίου αποτροπής του καπνίσματος με σκοπό τη δημιουργία υγιών και ασφαλών χώρων εργασίας.

Σκοπός του παρόντος σχεδίου είναι να δημιουργήσει μια βάση γνώσεων μέσω της ανάλυσης της υφιστάμενης νομοθεσίας, των πολιτικών και των καλύτερων πρακτικών, να εξετάσει τα διάφορα προβλήματα που σχετίζονται με το κάπνισμα και την έκθεση στον παθητικό καπνό κατά την εργασία, συμπεριλαμβανομένων των πτυχών της φτώχειας και των κινδύνων για την ασφάλεια, τη νομοθεσία ως λύση στα προβλήματα αυτά και, τέλος, να προσδιορίσει τα μέτρα που θα μπορούσαν να ληφθούν εκτός της νομοθεσίας για την προώθηση και την εφαρμογή εργασιακών χώρων χωρίς καπνό.

Μελέτες που αφορούν το κάπνισμα στην εργασία σε διάφορες χώρες αποκαλύπτουν δύο λόγους για τους οποίους επιβάλλεται η δημιουργία χώρων εργασίας χωρίς καπνό: αρχικά, στόχος είναι να επιτευχθεί συνολική μείωση της συχνότητας του καπνίσματος, καθώς οι χώροι εργασίας αποτελούν ένα από τα στοχευμένα πεδία εφαρμογής της πολιτικής για την αποτροπή του καπνίσματος. Ο δεύτερος αφορά ειδικά τον εργασιακό χώρο και το παθητικό κάπνισμα ως κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.

Το **κεφάλαιο 1** παρουσιάζει διάφορα επιχειρήματα σχετικά με την υπεράσπιση της ρύθμισης του καπνίσματος στην εργασία (όπως οι κίνδυνοι για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζόμενων, η οικονομική διάσταση του προβλήματος, η ρύπανση του περιβάλλοντος, κ.λπ.).

Το **κεφάλαιο 2** παρουσιάζει παράγοντες και πρακτικές που συμβάλλουν στην αποφυγή του καπνίσματος στους χώρους εργασίας.

Το **κεφάλαιο 3** παρουσιάζει το Σχέδιο Αποτροπής Καπνίσματος της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (στο εξής, Ε.Α.Δ. ή Αρχή).

Κεφάλαιο 1: Το πρόβλημα

Το κάπνισμα είναι ένα φαινόμενο το οποίο έλαβε διαστάσεις παγκόσμιας πανδημίας στη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα. Είναι πλέον γνωστές και κοινά παραδεκτές οι βλαβερές και καταστρεπτικές συνέπειες του καπνίσματος στην υγεία αλλά και την οικονομία.

Ο καπνός μπορεί να προκαλέσει σοβαρότατες βλάβες και να προσβάλλει πολλά ζωτικά όργανα του ανθρώπου, με πολλές και ποικίλες επιπτώσεις στη ζωτικότητα και τη λειτουργικότητά τους. Οι κυριότερες από αυτές τις βλάβες είναι: η βλάβη των αγγείων και της καρδιάς, η βλάβη στους πνεύμονες, η καρκινογένεση, η προσβολή του εμβρύου των εγκύων καπνιστών, η γενετική μετάλλαξη κ.ά., ενώ έρευνες έχουν δείξει ότι ο μέσος όρος ζωής των καπνιστών είναι κατά 10 χρόνια συντομότερος από αυτόν των μη καπνιστών. Εκτός από τη βλάβη στην υγεία του ίδιου του καπνιστή, είναι γεγονός ότι το παθητικό κάπνισμα έχει επιζήμιες συνέπειες και στην υγεία των μη καπνιστών.

Το κάπνισμα προκαλεί βλάβη σε κάθε στάδιο του κύκλου της ζωής του ανθρώπου και, σε συνδυασμό με την εξάρτηση την οποία προκαλεί εξαιτίας της νικοτίνης, είναι ίσως ο βλαπτικότερος παράγοντας για την υγεία του και η κυριότερη αιτία πρώιμης και αποτρεπτής θνησιμότητας στις ανεπτυγμένες χώρες.

Συνδέεται με έναν ολοένα αυξανόμενο κατάλογο ασθενειών, επιβαρύνει το σύστημα υγείας και επιδεινώνει τη φτώχεια, καθώς αποτελεί μεγάλο οικονομικό βάρος για τον πλανήτη κοστίζοντας στα άτομα και στις κυβερνήσεις τρισεκατομμύρια ευρώ ετησίως σε δαπάνες υγείας και σε απώλεια παραγωγικότητας. Ειδικότερα, το πρόσθετο κόστος που επιβαρύνει όχι μόνο τους εργοδότες και τους εργαζόμενους αλλά και την κοινωνία των πολιτών περιλαμβάνει: τις ασθένειες που σχετίζονται με το κάπνισμα και τον πρόωρο θάνατο, υψηλότερα επίπεδα ασθενείας και απουσίας από την εργασία, υψηλότερο κόστος ασφάλισης υγείας, αυξημένα έξοδα συντήρησης χώρων και εξοπλισμού, υψηλότερα ασφάλιστρα λόγω του κινδύνου πυρκαγιών ή εκρήξεων και χαμηλότερη παραγωγικότητα λόγω κακής εφαρμογής ή απουσίας σαφούς πολιτικής για το κάπνισμα, γεγονός που δύναται να προκαλέσει συγκρούσεις.

Σύμφωνα επίσης με έρευνες, το κάπνισμα βλάπτει και το περιβάλλον. Τα αποσιγάρα αποτελούν το πιο διαδεδομένο είδος απορρίμματος στον κόσμο και περιλαμβάνουν περισσότερα από 7.000 τοξικά χημικά προϊόντα που δηλητηριάζουν το περιβάλλον, περιλαμβανομένων και καρκινογόνων ουσιών, ενώ η καλλιέργεια και η παραγωγή καπνού ευθύνεται επίσης εν μέρει για την αποψίλωση των δασών. Ένα δέντρο χάνεται για κάθε 300 τσιγάρα, υπολογίζουν οι ειδικοί.

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ., το κάπνισμα μπορεί να προκαλέσει στη διάρκεια του 21^{ου} αιώνα έως και ένα δισεκατομμύριο θανάτους στον κόσμο.

Κεφάλαιο 2: Παράγοντες που συμβάλλουν στην αποφυγή του καπνίσματος στους χώρους εργασίας

A. Νομοθεσία

Η θέσπιση ολοκληρωμένης, ισχυρής, αποτελεσματικής και ριζοσπαστικής νομοθεσίας για την πρόληψη και την καταπολέμηση του καπνίσματος με σκοπό την προστασία των ανθρώπων από την έκθεση στο κάπνισμα, την πρόληψη της έναρξης, την ενθάρρυνση της διακοπής και τη μείωση της κατανάλωσης προϊόντων καπνού, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή μιας συνεπούς και συνεκτικής αντικαπνιστικής πολιτικής, στο πλαίσιο μιας στρατηγικής για την εξασφάλιση εργασιακών χώρων χωρίς καπνό.

Η διαμόρφωση ενός νομοθετικού πλαισίου που αξιολογείται, εμπλουτίζεται και βελτιώνεται διαρκώς, αποτελεί απαραίτητο και ίσως το κυριότερο εργαλείο για την καταπολέμηση των αρνητικών συνεπειών του καπνίσματος και την ευαισθητοποίηση του πληθυσμού, αλλά και όλων των εμπλεκόμενων φορέων, η συμβολή των οποίων είναι καταλυτική για το σημαντικό αυτό ζήτημα δημόσιας υγείας.

Ειδικότερα, ένα νομοθετικό πλαίσιο για την προώθηση ιδιωτικών και δημόσιων εργασιακών χώρων χωρίς καπνό είναι σημαντικό καθώς:

- Πρώτον, ένας νόμος είναι ένα από τα πολλά μέτρα που ρυθμίζει το μη «καπνίζειν» στην εργασία, καθώς θέτει στους εργαζόμενους την υποχρέωση να αλλάξουν τη συμπεριφορά και τη στάση τους απέναντι στο θέμα του καπνίσματος.
- Δεύτερον, ένας νόμος θεσμοποιεί τον κανόνα του μη καπνίσματος και υποδεικνύει με επαρκή σαφήνεια το ενδεχόμενο επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη τήρησής του.
- Τρίτον, ένας νόμος μπορεί να είναι το μόνο αποτελεσματικό μέσο για την επίτευξη αλλαγών σε τομείς όπως οι μικρότερες επιχειρήσεις και τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, που δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στις εν λόγω αλλαγές μέσω μη νομοθετικών μέτρων.

Παρ' όλα αυτά, η θέσπιση νομοθεσίας δεν επαρκεί ώστε να προσφέρει λύση στο πρόβλημα, αποτελεί ωστόσο έναν από τους πολλούς παράγοντες που μπορούν να συμβάλουν στην πραγματική αλλαγή. Είναι σημαντικό η εφαρμογή νόμων να υποστηριχθεί από εκστρατείες ευαισθητοποίησης και διάφορα κίνητρα για την αποτροπή του καπνίσματος. Είναι επίσης σημαντικό το νομοθετικό πλαίσιο να ορίζει σαφώς ποιος είναι υπεύθυνος για την εφαρμογή και την επιβολή του νόμου.

Η δέσμευση των κυβερνήσεων, των εργοδοτών και των εργαζομένων είναι εξίσου ζωτικής σημασίας, δεδομένου ότι η εμπέδωση συνθηκών πραγματικής αλλαγής

στους χώρους εργασίας αναφορικά με το ζήτημα του καπνίσματος προϋποθέτει την μεταβολή της συμπεριφοράς και εν γένει της νοοτροπίας των εμπλεκομένων.

B. Ρόλος των επιθεωρητών εργασίας

Οι επιθεωρητές εργασίας πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση και τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανόνες και τους κανονισμούς που σχετίζονται με το κάπνισμα στον χώρο εργασίας, μέσω της διευκρίνισης των νομοθετικών διατάξεων, της παροχής πληροφοριών και συμβουλών, της αποσαφήνισης των βλαβερών συνεπειών του καπνίσματος και της έκθεσης στον καπνό, κ.λπ.

Γ. Βασικά στοιχεία για την εξασφάλιση εργασιακών χώρων χωρίς καπνό

Υπάρχουν πέντε βασικά στοιχεία για την εξασφάλιση εργασιακών χώρων χωρίς καπνό:

1. Αντιμετώπιση του καπνίσματος ως ζήτημα ασφάλειας και υγείας στην εργασία
2. Πληροφόρηση και επικοινωνία
3. Παροχή κατευθυντήριων γραμμών
4. Παροχή προγραμμάτων βοήθειας στον χώρο εργασίας
5. Ανάπτυξη πολιτικής για το κάπνισμα

Γ1. Αντιμετώπιση του καπνίσματος ως ζήτημα ασφάλειας και υγείας στην εργασία

Ένα σημαντικό στοιχείο αυτού του επαναπροσανατολισμού είναι η συνεργασία με Υπηρεσίες επαγγελματικής υγείας (π.χ. με τοπικές ομάδες πρωτοβάθμιας περίθαλψης), ενώ οι τακτικές ιατρικές εξετάσεις μπορούν να αξιοποιηθούν προκειμένου να αναδειχθούν τα οφέλη της διακοπής του καπνίσματος.

Γ2. Πληροφόρηση και επικοινωνία

Η γνώση, η συμμόρφωση στις διατάξεις του νόμου και μια καλή επικοινωνιακή στρατηγική αποτελούν απαραίτητα στοιχεία για την επιτυχή εφαρμογή της νομοθεσίας, προκειμένου οι πολιτικές κατά του καπνίσματος να γίνουν γνωστές και κατανοητές.

Για να είναι επιτυχής η πολιτική και να εξασφαλίζει έναν χώρο εργασίας χωρίς καπνό, είναι σημαντικό να παρέχονται πληροφορίες και υποστήριξη σε όλους, καπνιστές και μη καπνιστές. Είναι λοιπόν μείζονος σημασίας η ενημέρωση και η εκπαίδευση για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της δημόσιας υποστήριξης.

Οι ενημερωτικές εκστρατείες σχετικά με τη διαμόρφωση χώρων εργασίας χωρίς καπνό αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση των εργαζόμενων και έχουν ως στόχο:

- την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία εξασφάλισης εργασιακού περιβάλλοντος χωρίς καπνό
- τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με το πού απαγορεύεται το κάπνισμα, σύμφωνα με τον νόμο περί καπνού και ενημέρωση των εργαζομένων σχετικά με τη νέα ρύθμιση: τι προβλέπει, γιατί είναι απαραίτητη και πώς μπορούν να συμμορφωθούν
- την ενθάρρυνση της διακοπής του καπνίσματος

Στο επίκεντρο αυτής της στρατηγικής βρίσκεται η επικοινωνία, δεδομένου ότι η αλλαγή συμπεριφορών, στάσεων και γενικότερα νοοτροπίας συνιστά μια δύσκολη και σύνθετη διαδικασία που προϋποθέτει τη συναίνεση των διοικήσεων των φορέων και των εργοδοτών.

Γ3. Παροχή κατευθυντήριων γραμμών

Οι κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να ακολουθήσουν οι Διοικήσεις των Οργανισμών κινούνται σε τρεις άξονες:

- Αναγνώριση των επιπτώσεων του καπνίσματος στον εργασιακό χώρο
- Κατανόηση των νομικών υποχρεώσεων και κινδύνων
- Ανάπτυξη μιας πολιτικής αποτροπής του καπνίσματος σε συνεννόηση με το ανθρώπινο δυναμικό

Μια πετυχημένη πολιτική κατά του καπνίσματος πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Αποδοχή του δικαιώματος των εργαζομένων να μην εκτίθενται στον καπνό
- Διαβούλευση με υπαλλήλους και σωματεία
- Χρονοδιάγραμμα για την έναρξη αλλαγών
- Υποστήριξη συγκεκριμένων προσπαθειών για διακοπή του καπνίσματος
- Σαφείς πολιτικές για τα διαλείμματα καπνίσματος

Αναλυτικότερα, προτεινόμενα στοιχεία που μπορούν να συμπεριληφθούν στην πολιτική καπνίσματος είναι τα ακόλουθα:

- Σαφής δήλωση για τους χώρους όπου απαγορεύεται το κάπνισμα
- Σαφής δήλωση για τους χώρους όπου επιτρέπεται το κάπνισμα (αν υπάρχει)
- Σαφής δήλωση σχετικά με την επιβολή κυρώσεων και τις συνέπειες της μη συμμόρφωσης
- Σαφής δήλωση υποστήριξης που πρέπει να παρέχεται στους εργαζομένους που καπνίζουν. Υποστήριξη όμως και των δικαιωμάτων των μη καπνιστών, καθώς το δικαίωμα στην υγεία είναι πιο σημαντικό: το να εργάζεται κανείς σε περιβάλλον απαλλαγμένο από παθητικό καπνό είναι σημαντικότερο από τα ατομικά δικαιώματα των καπνιστών να ακολουθούν τη συνήθειά τους στον χώρο εργασίας

- Σαφής δήλωση περί μη διάκρισης ή στιγματισμού των εργαζομένων με βάση τη συνήθεια του καπνίσματος και σαφής αναφορά περί επικέντρωσης στην απαγόρευση του καπνού και όχι των καπνιστών
- Όνομα και αριθμός τηλεφώνου του ατόμου που μπορεί να απαντήσει σε ερωτήσεις σχετικά με την πολιτική καπνίσματος
- Διανομή ενημερωτικού υλικού ή φυλλαδίου που εξηγεί τις επιπτώσεις του καπνίσματος στον χώρο εργασίας και τις πιθανές συγκρούσεις που μπορεί να προκύψουν εξαιτίας του καπνίσματος στην εργασία

Γ4. Παροχή προγραμμάτων βοήθειας στον χώρο εργασίας

Τα προγράμματα βοήθειας στο χώρο εργασίας εφαρμόζονται κυρίως σε φορείς και υπηρεσίες επαγγελματικής υγειονομικής περίθαλψης και παρέχουν αρωγή και στήριξη σε εργαζόμενους που επιθυμούν να σταματήσουν το κάπνισμα.

Η ηθική και ιατρική υποστήριξη αποτελούν στοιχεία ζωτικής σημασίας, προκειμένου αφενός να αποφευχθεί η διάκριση και αφετέρου να βοηθηθούν οι καπνιστές κατά την προσαρμογή τους στους κανόνες που θέτει η νέα πολιτική.

Η θεραπεία της εξάρτησης από τον καπνό μπορεί να περιλαμβάνει συμπεριφορικές μεθόδους, φαρμακολογικές παρεμβάσεις, συμβουλές και εντατική ψυχολογική υποστήριξη. Η παροχή προγραμμάτων διακοπής του καπνίσματος στους εργαζόμενους μπορεί να δώσει θετική ώθηση στην αλλαγή πολιτικής. Η βοήθεια αυτή όχι μόνο έχει θετική ψυχολογική επίδραση, αλλά αποδεικνύει τη σοβαρότητα και τη δέσμευση των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και διευκολύνει τους καπνιστές να αντιμετωπίσουν την αλλαγή.

Γ5. Ανάπτυξη πολιτικής για το κάπνισμα

Μια πολιτική κατά του καπνίσματος στον χώρο εργασίας πρέπει να εφαρμόζεται με τη συμμετοχή όλων των σχετικών τμημάτων μιας επιχείρησης ή ενός Οργανισμού και όσο το δυνατόν περισσότερων εργαζομένων.

Τα βήματα που προτείνονται για την εφαρμογή μιας αποτελεσματικής πολιτικής σχετικά την αποτροπή του καπνίσματος στον χώρο εργασίας είναι τα ακόλουθα:

- I. Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης
- II. Λήψη απόφασης για μια νέα περιβαλλοντική πολιτική για το κάπνισμα και ανάπτυξη ενός σχεδίου για την εφαρμογή του. Προσαρμογή του χώρου εργασίας στη νέα πολιτική
- III. Επικοινωνία με τους υπαλλήλους
- IV. Ανακοίνωση και διαχείριση της πολιτικής

Στην περίπτωση αυτή, σημαντική μπορεί να αποδειχθεί η υποστήριξη των οργανώσεων/σωματείων των εργαζομένων, όπως για παράδειγμα στην παροχή στήριξης σε εργαζόμενους που επιθυμούν να διακόψουν το κάπνισμα ή στην αποτροπή διακρίσεων ή συγκρούσεων μεταξύ καπνιστών και μη καπνιστών.

Ειδικότερα, τα σωματεία των εργαζομένων έχουν την ευθύνη να προστατεύουν τα μέλη τους από την έκθεση στο παθητικό κάπνισμα. Η βοήθεια μπορεί να χορηγηθεί στους εργαζομένους με τη μορφή πληροφοριών σχετικά με τους υπάρχοντες νόμους και την πιθανή πρόσβαση σε νομική συνδρομή. Τα σωματεία των εργαζομένων μπορούν επίσης να συμβάλλουν σε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης, οι οποίες θα οδηγήσουν στην καλύτερη κατανόηση της νέας ρύθμισης, στη μείωση της έντασης μεταξύ καπνιστών και μη καπνιστών, καθώς και στην αποφυγή των διακρίσεων που σχετίζονται με το κάπνισμα.

Είναι σημαντικό η διαδικασία ανάπτυξης μιας πολιτικής για το κάπνισμα στον χώρο εργασίας να είναι διαφανής και να συμμετέχουν σε αυτή η συνδικαλιστική οργάνωση και όλα τα σχετικά τμήματα της επιχείρησης ή της οργάνωσης. Οι εργαζόμενοι πρέπει να ενημερώνονται για τη διαδικασία και να έχουν λόγο για τον τρόπο διαμόρφωσης της πολιτικής. Η ανοιχτή συζήτηση κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας θα βελτιώσει τη συμμόρφωση και θα μειώσει τον κίνδυνο των τριβών μεταξύ καπνιστών και μη καπνιστών όταν η πολιτική θα έχει τεθεί σε ισχύ. Οι διοικήσεις των οργανισμών, οι εργοδότες και τα συνδικάτα έχουν την ευθύνη να ενημερώνουν και να εκπαιδεύουν.

Επίσης, οι εργοδότες έχουν την ευθύνη να δημιουργήσουν και να εφαρμόσουν τις κατάλληλες πολιτικές που θα προστατεύουν τους εργαζόμενους τους από την έκθεση στον παθητικό καπνό. Οι εργοδότες θα πρέπει να κάνουν τη μετάβαση από ένα περιβάλλον εργασίας καπνιστών σε ένα περιβάλλον μη καπνιστών όσο το δυνατόν πιο ανώδυνη για όλους τους εμπλεκόμενους. Ένας τρόπος για να γίνει αυτό είναι η συμμετοχή των εργαζομένων στη διαδικασία διαμόρφωσης της πολιτικής. Ένας άλλος τρόπος είναι να προσφέρουν υποστήριξη σε εργαζόμενους που θέλουν να σταματήσουν το κάπνισμα.

Γενικά, η διαμόρφωση και εφαρμογή μιας αποτελεσματικής πολιτικής στον χώρο εργασίας αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία που πρέπει να εξελίσσεται και να βελτιώνεται διαρκώς, προκειμένου να προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Ο έλεγχος του καπνού πρέπει να αντιμετωπίζεται ως αδιάκοπη και κυκλική διαδικασία δομημένη σύμφωνα με τις ακόλουθες γραμμές:

- Αναθεώρηση των υφιστάμενων ρυθμίσεων για το κάπνισμα
- Συγκρότηση ομάδας εργασίας, αποτελούμενη από εκπροσώπους της διοίκησης, του σωματείου εργαζομένων, της υγειονομικής υπηρεσίας, όπου υπάρχει, και του τμήματος επικοινωνίας
- Απογραφή του προβλήματος: ανάλυση αριθμού εργαζόμενων καπνιστών, πώς οι εργαζόμενοι βλέπουν πιθανές λύσεις, κ.λπ.
- Ανάπτυξη ενός σχεδίου δράσης και προετοιμασία για αλλαγή

- Εισαγωγή της πολιτικής και εφαρμογή της αλλαγής
- Αξιολόγηση της πολιτικής και έλεγχος των επιδόσεων
- Αναθεώρηση, αναμόρφωση και προσαρμογή της εφαρμοζόμενης πολιτικής στις μεταβαλλόμενες συνθήκες

Η προώθηση χώρων εργασίας – ιδιωτικών και δημόσιων – χωρίς καπνό συμβάλλει σε ένα ασφαλέστερο και πιο υγιές εργασιακό περιβάλλον, περιορίζοντας την έκθεση στον παθητικό καπνό του τσιγάρου. Μια στρατηγικά σχεδιασμένη και στοχευμένη πολιτική κατά του καπνίσματος αποσκοπεί στην αλλαγή της συμπεριφοράς, έτσι ώστε η συνήθεια του καπνίσματος να περιορίζεται σε ιδιωτικούς χώρους προς αποφυγή των επιβλαβών συνεπειών για τη δημόσια υγεία.

Μια υπεύθυνη κοινωνική πολιτική οφείλει να δημιουργήσει ένα περιβάλλον στο οποίο θα αναδεικνύονται οι αρνητικές συνέπειες του καπνίσματος, ενθαρρύνει τους καπνιστές να μειώσουν ή να σταματήσουν το κάπνισμα, τους στηρίζει κατά τη διαδικασία απεξάρτησής τους από αυτό και αποτρέπει τα παιδιά και τους νέους από το να αρχίσουν να καπνίζουν.



Κεφάλαιο 3: Σχέδιο Αποτροπής Καπνίσματος στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας

Οι διοικήσεις των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. και των φορέων εκείνων που ανήκουν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα οφείλουν να καταρτίσουν σχέδιο ελέγχου του καπνίσματος (υπ' αριθμ. Δ2β/ΓΠ/οικ. 80727/15.11.2019 ΚΥΑ – ΦΕΚ 4177/Β'/15.11.2019).

Στο πλαίσιο αυτό, η Διοίκηση της Ε.Α.Δ. με την υπ' αρ. 25622/03.09.2020 απόφαση του Διοικητή καταρτίζει σχέδιο για τον έλεγχο του καπνίσματος και την εφαρμογή της αντικαπνιστικής νομοθεσίας στις εγκαταστάσεις της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, ως ακολούθως:

- Απαγόρευση του καπνίσματος σε όλους τους εσωτερικούς και αίθριους χώρους της Ε.Α.Δ., συμπεριλαμβανομένων των κλιμακοστασίων και των ακάλυπτων χώρων,

- ii. Σήμανση για την απαγόρευση του καπνίσματος σε εμφανή σημεία της Υπηρεσίας, όπως ορίζεται στις ισχύουσες διατάξεις,
- iii. Λήψη μέτρων αποτροπής καπνίσματος στις εγκαταστάσεις της Ε.Α.Δ. (ενδεικτικά απομάκρυνση σταχτοδοχείων, αναπτήρων, ανάρτηση ανακοινώσεων),
- iv. Ενημέρωση του πάσης φύσεως προσωπικού που υπηρετεί στην Ε.Α.Δ. για τη σχετική νομοθεσία περί απαγόρευσης του καπνίσματος και της κατανάλωσης καπνικών προϊόντων στις εγκαταστάσεις της Αρχής, για το σχέδιο ελέγχου καπνίσματος, τον τρόπο καταγγελίας και τον κατάλογο προστίμων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Όσον αφορά στα ηλεκτρονικά τσιγάρα, στα νέα προϊόντα καπνού και στα φυτικά προϊόντα για κάπνισμα, αυτά εξομοιώνονται με τα προϊόντα καπνού, ως προς τη χρήση τους,
- v. Οργάνωση ενημερωτικών εκστρατειών (Ημερίδων) με σκοπό την ευαισθητοποίηση του πάσης φύσεως προσωπικού της Αρχής,
- vi. Επίβλεψη των εγκαταστάσεων της Αρχής για την τήρηση των διατάξεων του αντικαπνιστικού νόμου,
- vii. Κλήση αρμοδίων Οργάνων Ελέγχου σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης της αντικαπνιστικής νομοθεσίας,
- viii. Συνεργασία υπευθύνων με τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα σε περίπτωση διενέργειας ελέγχου και γνωστοποίηση στοιχείων που τυχόν ζητηθούν.

A. Ορισμός υπευθύνων

Υπεύθυνοι για την εφαρμογή του σχεδίου για την αποτροπή του καπνίσματος της Ε.Α.Δ. ορίζονται:

1. Οι προϊστάμενοι μονάδων επιπέδου Διεύθυνσης ή Αυτοτελούς Μονάδας ή Γραφείου, ως υπεύθυνοι για τον χώρο των υποκείμενων μονάδων τους,
2. Οι προϊστάμενοι των Τομέων της Μονάδας Επιθεωρήσεων και Ελέγχων για τον χώρο των υποκείμενων μονάδων τους,
3. Οι προϊστάμενοι των Περιφερειακών Υπηρεσιών της Μονάδας Επιθεώρησης και Ελέγχων για τους χώρους της μονάδας τους,
4. Για τους κοινόχρηστους χώρους, οι οποίοι αποτελούν χώρους ευθύνης δύο ή περισσότερων προϊσταμένων (Διευθύνσεων, Τομέων, Π.Υ.), υπάρχει συνυπευθυνότητα αυτών, όσον αφορά στην εφαρμογή του ανωτέρω σχεδίου.

B. Ενέργειες Υπευθύνων

Στα πλαίσια του Σχεδίου Αποτροπής Καπνίσματος, ο Υπεύθυνος πρέπει να μεριμνά στον χώρο ευθύνης του για την εφαρμογή του Σχεδίου Αποτροπής του Καπνίσματος της Αρχής και ειδικότερα:

- I. να ανταποκρίνεται σε διαμαρτυρία για την πραγματοποίηση παράβασης και να πραγματοποιεί συστάσεις στους παραβάτες,
- II. να προβαίνει σε κλήση των αρμοδίων Οργάνων Ελέγχου σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης,
- III. να συνεργάζεται με τα αρμόδια Όργανα κατά τη διεξαγωγή του ελέγχου.

Επιπλέον ο Υπεύθυνος στον χώρο ευθύνης του οφείλει να προβαίνει σε τακτικούς (μηνιαία βάση) και σε έκτακτους ελέγχους για την εφαρμογή της αντικαπνιστικής νομοθεσίας (διατήρηση απαγορευτικών σημάτων, απουσία σταχτοδοχείων, κ.λπ.) και να αποτυπώνει τα αποτελέσματα του ελέγχου σε ένα βιβλίο καταγραφής διαπιστώσεων στο οποίο θα αναγράφεται η ημερομηνία πραγματοποίησης του ελέγχου και η διαπίστωση ή μη παραβάσεων.

Επίσης, κατόπιν συνεννόησης με τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού και Οργάνωσης, ο Υπεύθυνος στον χώρο ευθύνης του μπορεί:

- να οργανώνει ενημερωτικές εκστρατείες με σκοπό την ευαισθητοποίηση των εργαζόμενων
- να διανείμει ενημερωτικό υλικό ή φυλλάδια που εξηγούν τις επιπτώσεις του καπνίσματος στον χώρο της εργασίας και περιλαμβάνουν τα κάτωθι στοιχεία:
 - i. σαφή δήλωση για τους χώρους όπου απαγορεύεται το κάπνισμα,
 - ii. σαφή δήλωση για τον χώρο όπου επιτρέπεται το κάπνισμα (αν υπάρχει),
 - iii. σαφή δήλωση σχετικά με την επιβολή κυρώσεων και τις συνέπειες της μη συμμόρφωσης.

Γ. Διοικητικό πρόστιμο - Πειθαρχικές ευθύνες

Διοικητικό πρόστιμο

Τα Όργανα Ελέγχου της υπ' αριθμ. Δ2β/ΓΠ/οικ. 80727/15.11.2019 ΚΥΑ (ΦΕΚ 4177/Β'/15.11.2019) επιβάλλουν διοικητικές κυρώσεις, πρόστιμο στους υπεύθυνους της Αρχής, σύμφωνα με τα κατωτέρω αναλυτικά εκτιθέμενα (Πίνακας) για παραβάσεις όπως οι ακόλουθες:

1. Μη κατάρτιση Σχεδίου Αποτροπής Καπνίσματος και ορισμός υπευθύνων,
2. Έλλειψη ανάρτησης σήμανσης και λήψης λοιπών μέτρων αποτροπής (απομάκρυνση σταχτοδοχείων),
3. Απουσία ανταπόκρισης του υπευθύνου σε διαμαρτυρία για την πραγματοποίηση της παράβασης,
4. Παράλειψη κλήσης των αρμόδιων Οργάνων Ελέγχου,
5. Έλλειψη συνεργασίας με τα Όργανα Ελέγχου.

Πίνακας

Δημόσιοι χώροι εργασίας, χώροι αναμονής δημοσίων υπηρεσιών	500€ για τον υπεύθυνο Διαχείρισης - Προϊστάμενο
	100€ για τον καπνιστή

Σε κάθε περίπτωση επανάληψης των ανωτέρω παραβάσεων (υποτροπής) διπλασιάζεται το αμέσως προηγούμενο επιβληθέν πρόστιμο.

Πειθαρχικές ευθύνες

Η παράβαση των διατάξεων απαγόρευσης του καπνίσματος από δημόσιους λειτουργούς στους χώρους εγκατάστασης της Ε.Α.Δ. συνιστά και πειθαρχικό παράπτωμα για το στέλεχος-παραβάτη (καπνιστή) και τιμωρείται σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν την πειθαρχική ευθύνη τους. Τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα κρίνουν το πειθαρχικό παράπτωμα, όπως αυτό διαπιστώνεται από αυτά (Δ2β/Γ.Π. οικ. 90189/20.12.2019, ΑΔΑ: Ψ1Υ465ΦΥΟ-3ΜΡ).



ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

📍 Λένορμαν 195 & Αμφιαράου,
104 42, Αθήνα

☎ 2132129700

☎ 2106470375

✉ info@aead.gr

🌐 www.aead.gr